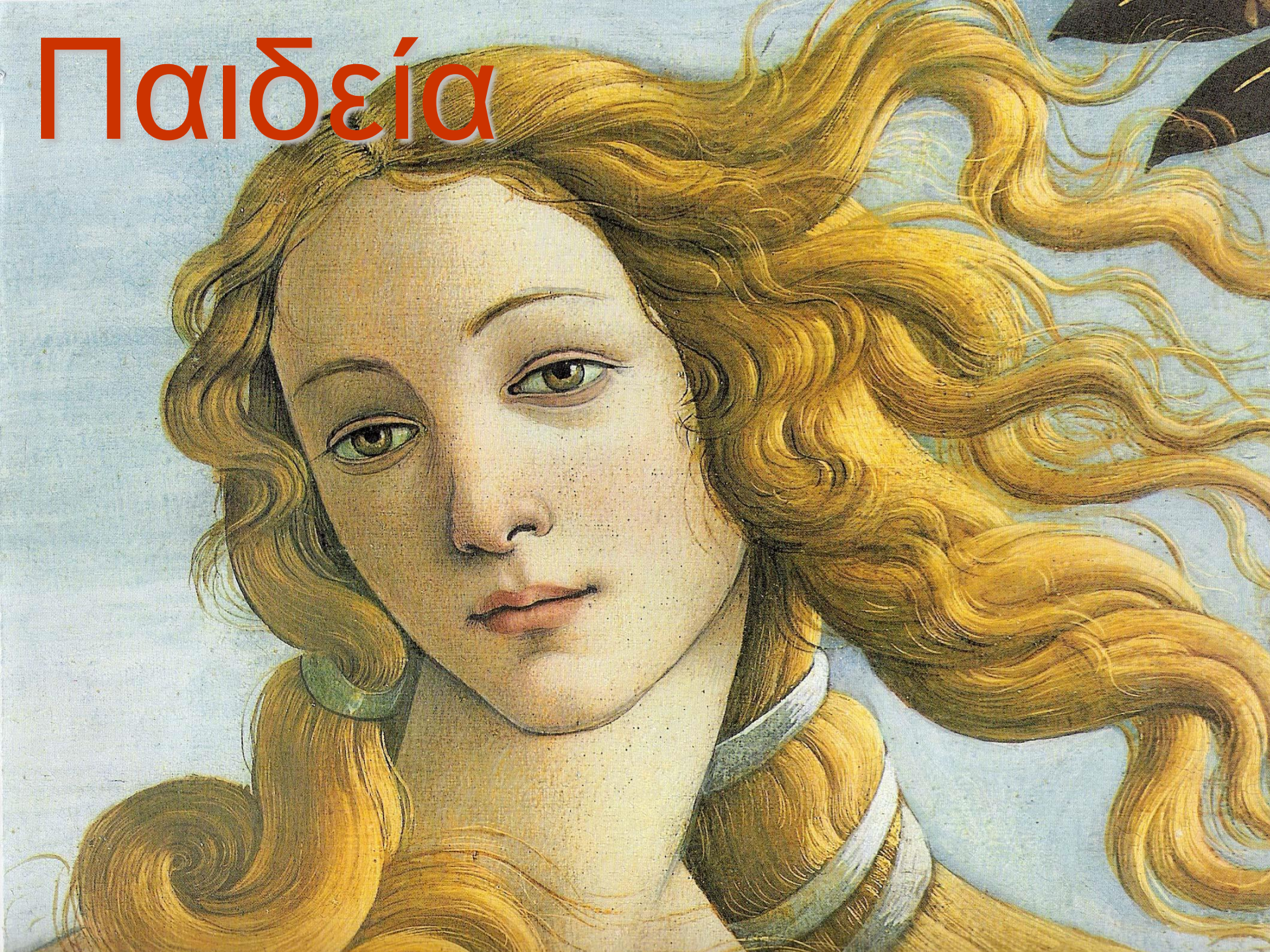

Παιδεία

Παιδεία: δύναμη θεραπευτική ψυχής
(Πλάτωνας),

κυβερνήτης του ανθρώπινου βίου,

στυλοβάτης του πολιτισμού

θεματοφύλακας των ανθρωπιστικών αξιών

δύναμη απελευθερωτική

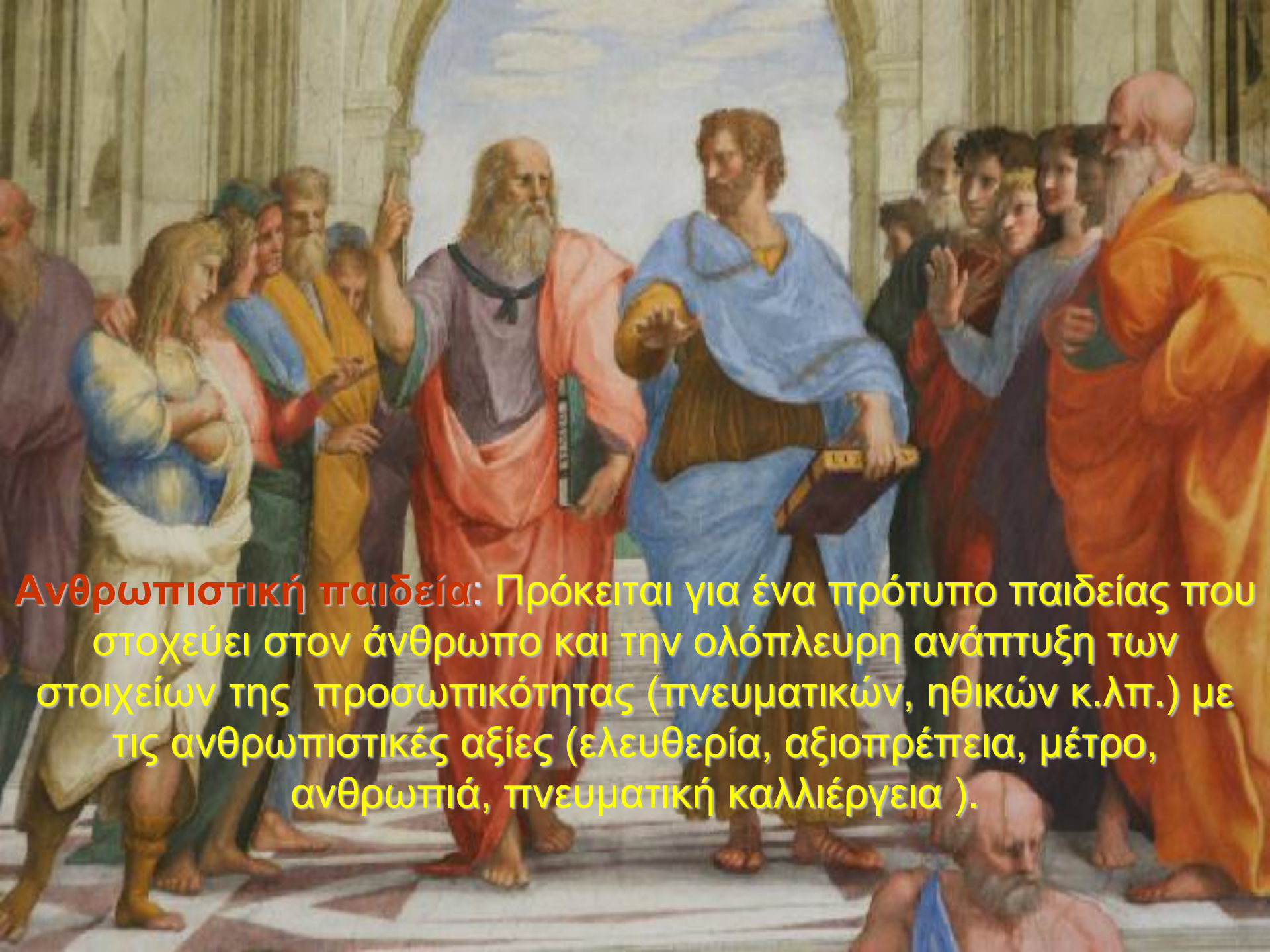

ΠΑΙΔΕΙΑ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Περιεχόμενο και ορισμοί εννοιών

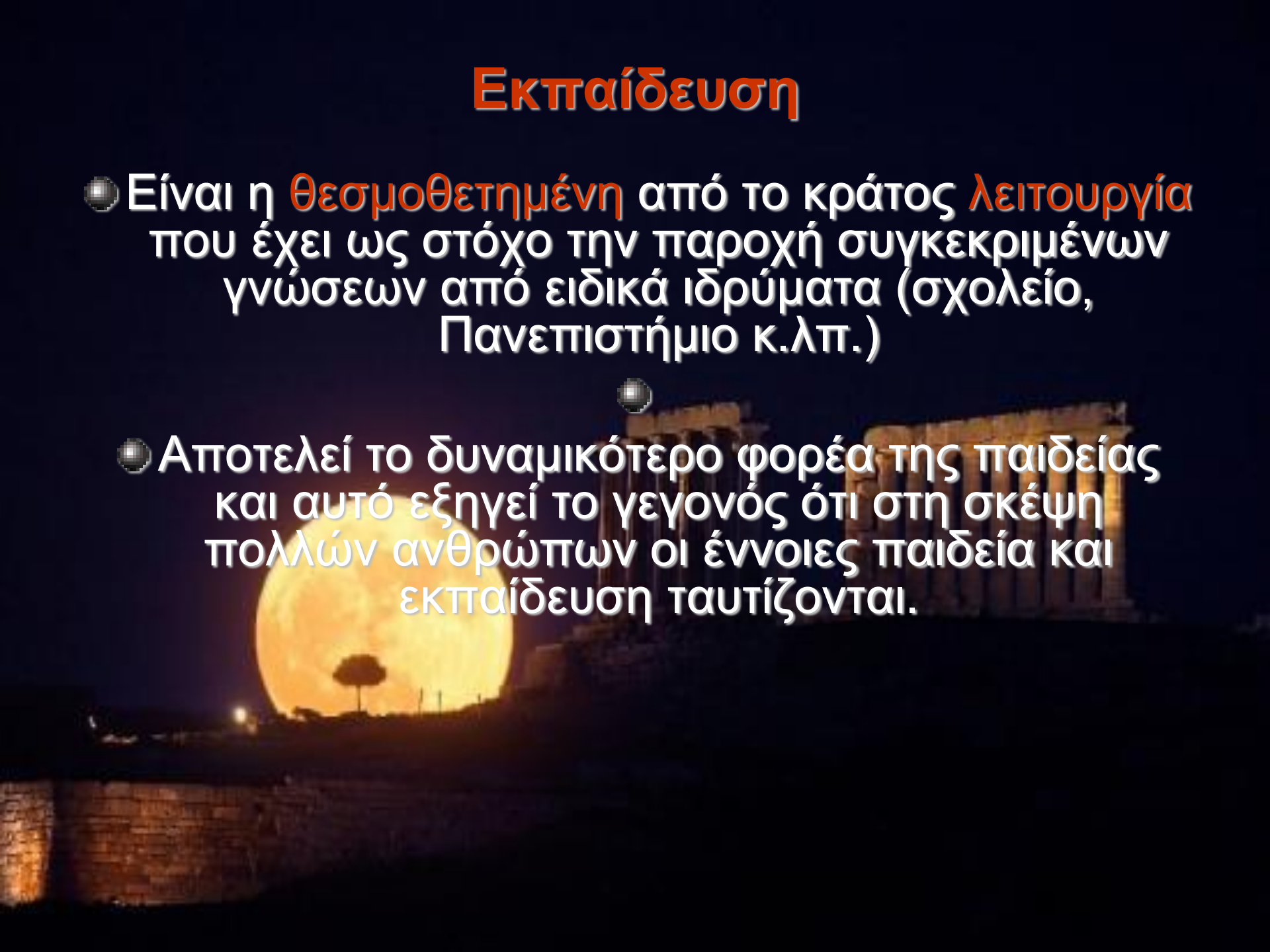
Παιδεία γενικά εννοούμε τη μόρφωση, την ευρύτερη καλλιέργεια ενός ανθρώπου. Πρόκειται για «το κληροδοτούμενο από γενεά σε γενεά κεφάλαιο πνευματικών αγαθών, που σχηματίζεται μέσα στην ιστορία με τον ατομικό και συλλογικό μόχθο του ανθρώπου». (Ε. Παπανούτσος)

Ανθρωπιστική παιδεία: Πρόκειται για ένα πρότυπο παιδείας που στοχεύει στον άνθρωπο και την ολόπλευρη ανάπτυξη των στοιχείων της προσωπικότητας (πνευματικών, ηθικών κ.λπ.) με τις ανθρωπιστικές αξίες (ελευθερία, αξιοπρέπεια, μέτρο, ανθρωπιά, πνευματική καλλιέργεια).

Εκπαίδευση

- Είναι η **θεσμοθετημένη** από το κράτος **λειτουργία** που έχει ως στόχο την παροχή συγκεκριμένων γνώσεων από ειδικά ιδρύματα (σχολείο, Πανεπιστήμιο κ.λπ.)
- Αποτελεί το δυναμικότερο φορέα της παιδείας και αυτό εξηγεί το γεγονός ότι στη σκέψη πολλών ανθρώπων οι έννοιες παιδεία και εκπαίδευση ταυτίζονται.

Τεχνοκρατική εκπαίδευση

- Η εκπαίδευση η οποία, πιεζόμενη από τις ανάγκες της τεχνοκρατικής κοινωνίας, δίνει προτεραιότητα στην παροχή εξειδικευμένων γνώσεων, κυρίως από το χώρο των θετικών επιστημών, αποβλέποντας στην προετοιμασία των αυριανών καταρτισμένων επιστημόνων και επαγγελματιών.

● Ο τεχνοκρατικός χαρακτήρας απομακρύνει την εκπαίδευση από τον κύριο ανθρωποπλαστικό της ρόλο, δηλαδή την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την προετοιμασία του ατόμου για την οργανική ένταξή του στον κοινωνικό ιστό.

Στόχοι της Παιδείας

● Α. Η ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ατόμου

● Β. Η κοινωνικοποίηση του ατόμου

Στόχοι της Παιδείας

● Α. Η ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ατόμου

- Πνευματική συγκρότηση
- Αισθητική καλλιέργεια
- Ηθική συνειδητοποίηση

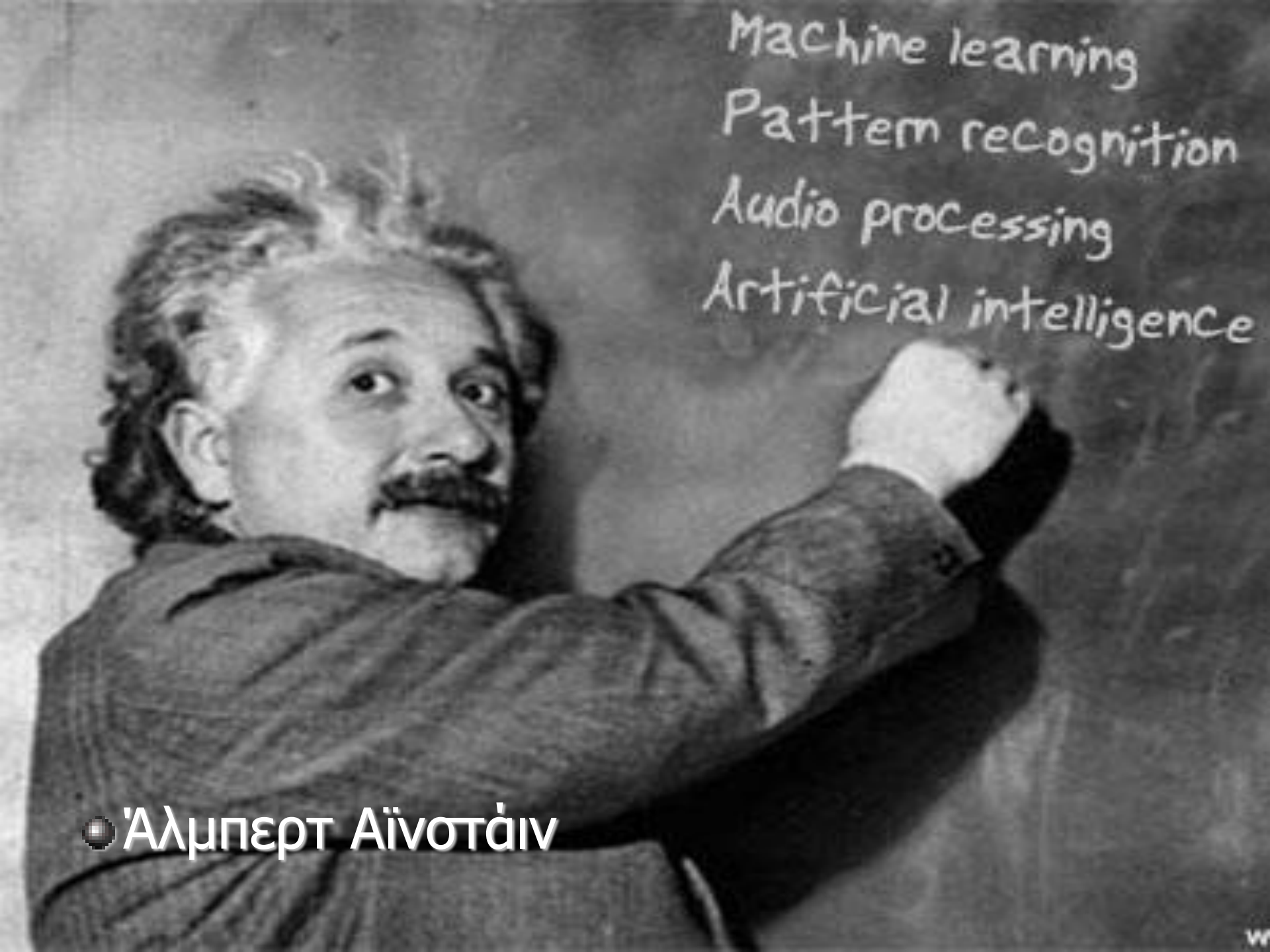
A. Η ολοκλήρωση της προσωπικότητας

A.1. Συντείνει στην πνευματική καλλιέργεια και την πνευματική αυτονομία, γιατί:

● Εξασφαλίζει τη διεύρυνση των **νοητικών** δυνατοτήτων (οξύνει την **κρίση** και την **αντίληψη**, αναπτύσσει τη **λογική** και τον **προβληματισμό**) με την παροχή **γνώσεων** που επιτρέπουν την κατανόηση και ερμηνεία του φυσικού και κοινωνικού χώρου και τη διαμόρφωση μιας σφαιρικής και ολοκληρωμένης εικόνας του κόσμου.

A.1. Συντείνει στην πνευματική καλλιέργεια και την πνευματική αυτονομία, γιατί:

- Ευνοεί την κατανόηση και την αξιοποίηση των έμφυτων κλίσεων και δεξιοτήτων του ατόμου (**αυτογνωσία**, αυτοσυνειδησία).
- Συμβάλλει στη διαμόρφωση συνειδητοποιημένων και **κριτικά σκεπτόμενων** πολιτών, ικανών να αντιστέκονται στο δογματισμό και την προκατάληψη, να επεξεργάζονται τις πληροφορίες και να διατηρούν την αυτονομία και την ιδιαιτερότητά τους.

A black and white photograph of Albert Einstein, with his characteristic wild hair and mustache, looking over his shoulder towards the camera while writing on a chalkboard. He is wearing a dark jacket. The chalkboard contains a list of terms related to machine learning and artificial intelligence.

Machine learning
Pattern recognition
Audio processing
Artificial intelligence

● Άλμπερτ Αϊνστάιν

A.2. Διαμορφώνει την αισθητική και αναπτύσσει την ευαισθησία, επειδή:

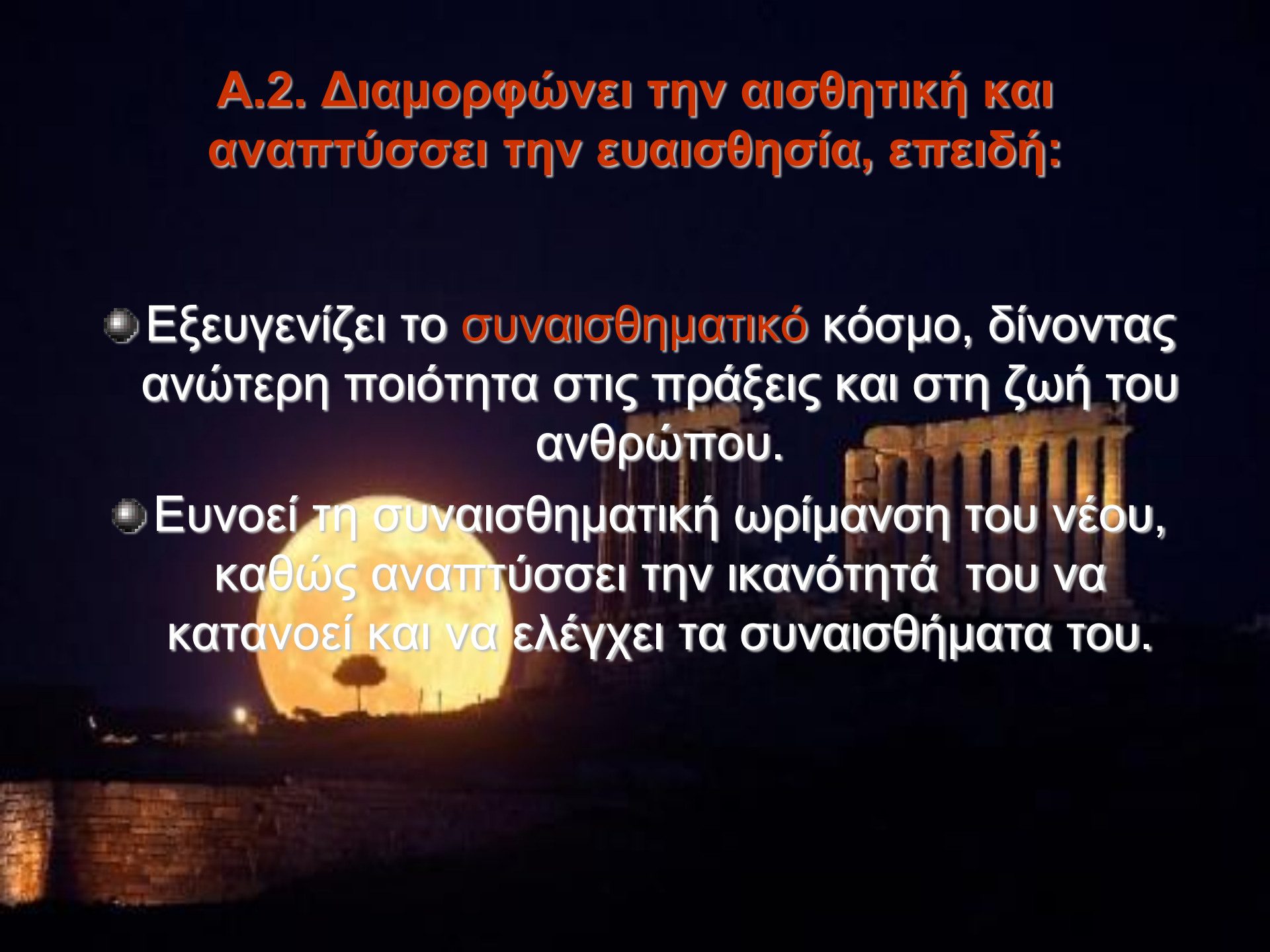
- Καθιστά το άτομο ικανό να διακρίνει την **ομορφιά** στην καθημερινή ζωή, να βιώνει το **ωραίο** και να αποφεύγει την τυποποίηση, την πεζότητα της εποχής μας και την κυριαρχία του ψυχρού ορθολογισμού και του ωφελιμισμού.
- Διαμορφώνει τα **αισθητικά** κριτήρια μέσα από την επαφή με την ποιοτική τέχνη, τη φύση, τα μνημεία κ.λπ. και αυξάνει τη δεκτικότητα του ανθρώπου απέναντι στα αισθητικά ερεθίσματα του περιβάλλοντος.

Η τέχνη παράγοντας αισθητικής καλλιέργειας

A.2. Διαμορφώνει την αισθητική και αναπτύσσει την ευαισθησία, επειδή:

- Εξευγενίζει το **συναισθηματικό** κόσμο, δίνοντας ανώτερη ποιότητα στις πράξεις και στη ζωή του ανθρώπου.
- Ευνοεί τη συναισθηματική ωρίμανση του νέου, καθώς αναπτύσσει την ικανότητά του να κατανοεί και να ελέγχει τα συναισθήματα του.

Η αρμονία της φύσης παράγοντας αισθητικής καλλιέργειας

A.3. Διαπλάθει υψηλό ήθος

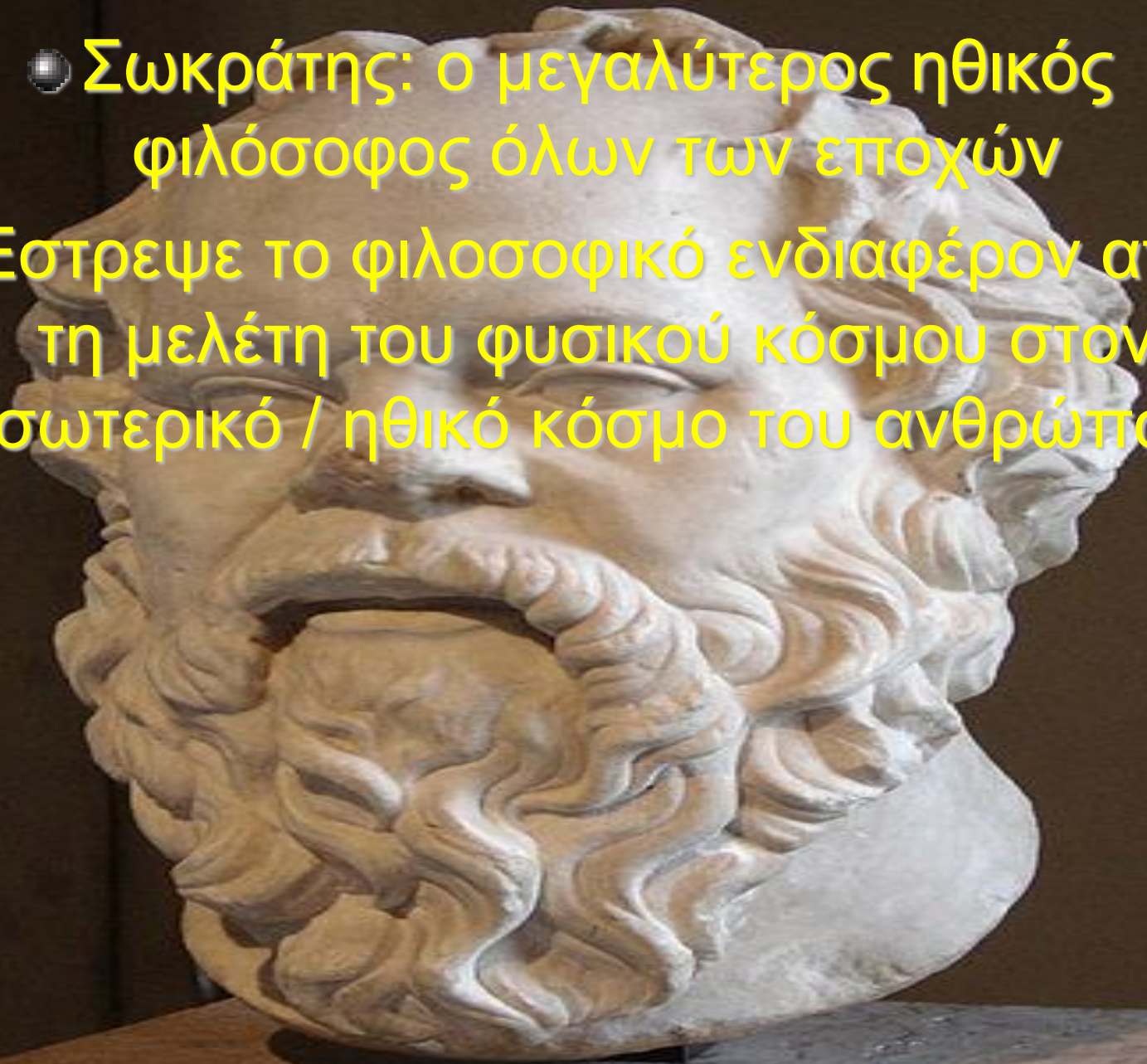
- Επιδιώκει τη διαμόρφωση ενός σταθερού **κώδικα αξιών και συμπεριφοράς** στις σχέσεις του με τους άλλους, ώστε να έχει άξονες αναφοράς στη ζωή του και να προσανατολίζεται προς το ηθικά ανώτερο.
- Προβάλλει **υψηλά ηθικά πρότυπα** και διαμορφώνει ηθική **συνείδηση** και ορθά κριτήρια, ώστε να διακρίνει το δίκαιο από το άδικο και να οδηγείται στην αυτοπραγμάτωση, βιώνοντας τις ανθρωπιστικές αξίες.
- Στοχεύει στην κατανόηση της σημασίας των ηθικών αξιών για την κοινωνική συνοχή.

● Νικηφόρου Λύτρα, Αντιγόνη και Πολυνείκης

● Υψηλό ηθικό πρότυπο πίστης

- Σωκράτης: ο μεγαλύτερος ηθικός φιλόσοφος όλων των εποχών
- Έστρεψε το φιλοσοφικό ενδιαφέρον από τη μελέτη του φυσικού κόσμου στον εσωτερικό / ηθικό κόσμο του ανθρώπου.

Στόχοι της Παιδείας

● Β. Η κοινωνικοποίηση του ατόμου

- Ένταξη στις κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες
- Ένταξη στις πολιτιστικές διαδικασίες
- Ένταξη στις παραγωγικές διαδικασίες

Β. Η κοινωνικοποίηση του ατόμου

Β.1. Ενισχύει την κοινωνική φύση του ανθρώπου και την κοινωνική συνείδηση

- Ασκή το νέο στην ομαδική ζωή, στην υπευθυνότητα και τη **συλλογικότητα** και προετοιμάζει τη δημιουργική ένταξή του στο σύνολο.
- Ευνοεί την προσαρμογή σε ένα σύνολο αρχών και **αξιών** που συνδέονται με την κοινωνική ηθική και συγκροτούν ένα σύστημα αναφοράς για το νέο.

Η εκπαίδευση, πεδίο κοινωνικής
και πολιτικής δράσης των νέων

B.2. Διαμορφώνει πολιτική συνείδηση και δημοκρατική συμπεριφορά

- Φέρνει σε επαφή με τους πολιτικούς **θεσμούς** και **αξίες**, τις δομές και την οργάνωση του πολιτικού χώρου και μεταδίδει τα στοιχεία του πολιτικού πολιτισμού μιας κοινωνίας.
 - Παρέχει ερεθίσματα **πολιτικής σκέψης** και προβληματισμού και επιτρέπει τη διαμόρφωση της **κοσμοθεωρίας** και την ιδεολογική συγκρότηση του ατόμου.
- Εκπαιδεύει τους νέους στο δημιουργικό **διάλογο**, απομακρύνει από το φανατισμό και διαμορφώνει ελεύθερους, υπεύθυνους και ενεργούς πολίτες με δημοκρατικό ήθος.

**ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΙ
ΝΙΚΗΤΕΣ!**

Φοιτητικές εκλογές

B.3. Φέρνει σε επαφή με τα επιτεύγματα του εθνικού και του οικουμενικού πολιτισμού

- Εξοικειώνει τους νέους με τις διάφορες εκφάνσεις του πολιτισμού (**παράδοση**, μνημεία, τέχνη, γλώσσα, αθλητισμός κ.ά.), ώστε να τις εντάξουν στη ζωή τους και να αναπτύξουν δημιουργική στάση ζωής.
- Οικοδομεί την **εθνική** και πολιτιστική ταυτότητα μέσα από την επαφή με τα επιτεύγματα του εθνικού πολιτισμού.
- Αναπτύσσει το **οικουμενικό** πνεύμα και τις πανανθρώπινες αξίες με τη γνωριμία της πανανθρώπινης παράδοσης και την κατανόηση της ενότητας του ανθρώπινου πνεύματος και του πολιτισμού.

Ο Παρθενώνας, εθνική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

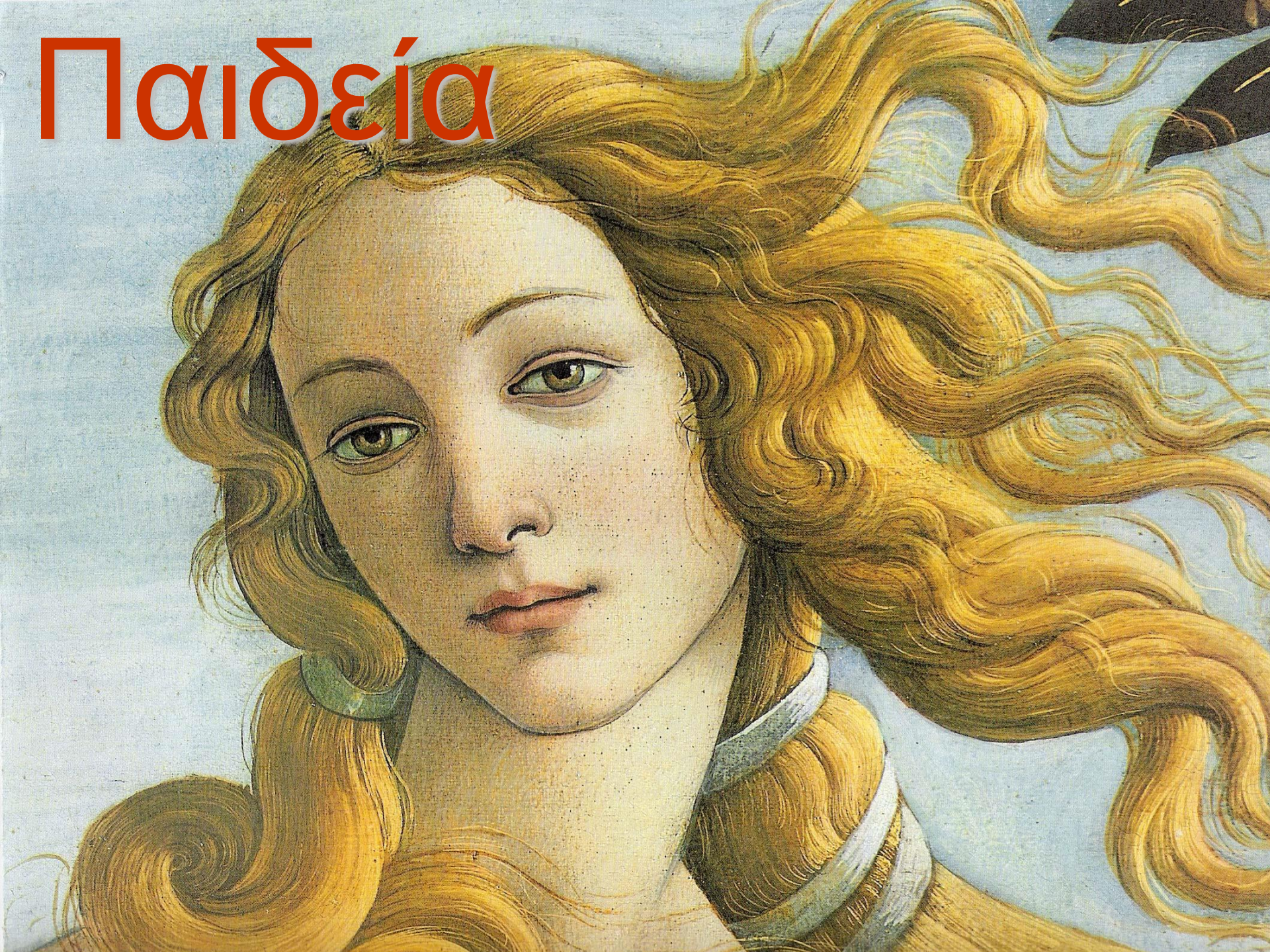

S. Botticelli, Η γέννηση της Αφροδίτης, έργο τέχνης που αποτελεί κληρονομιά όλης της ανθρωπότητας

B.4. Προετοιμάζει το νέο για την επαγγελματική σταδιοδρομία

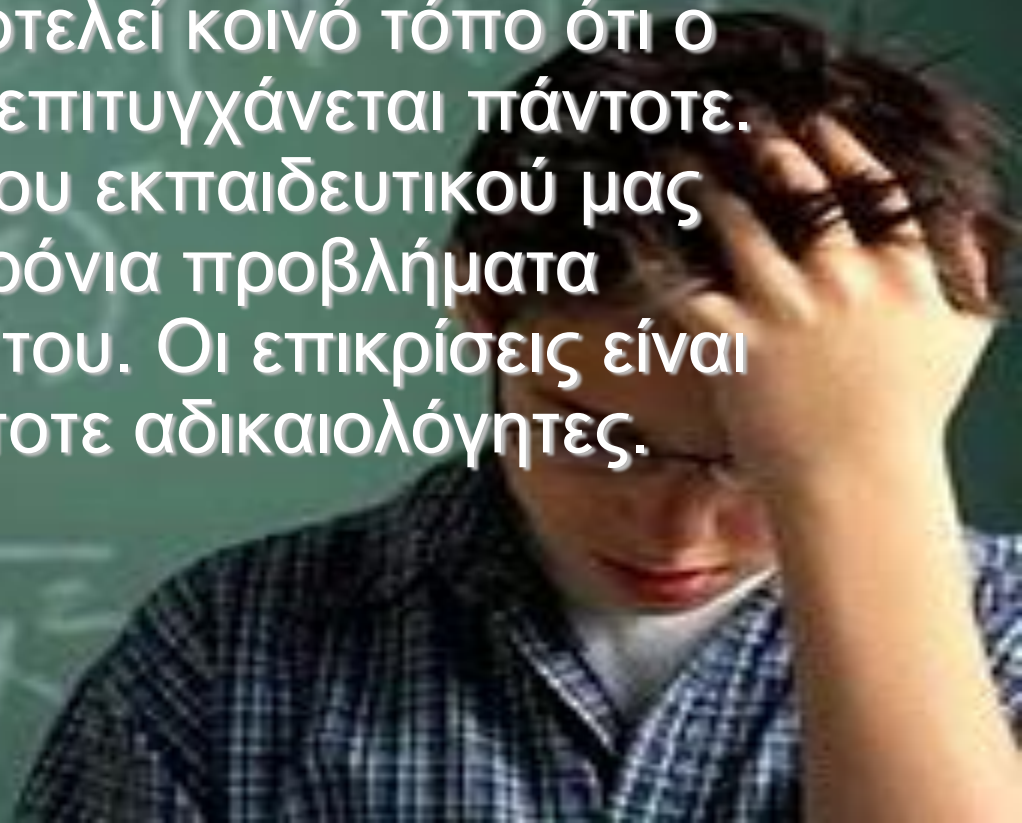
- Εξοπλίζει το νέο με την απαραίτητη **τεχνογνωσία** και εμπειρία, ώστε να ανταπεξέλθει στον αυξημένο επιστημονικό και επαγγελματικό ανταγωνισμό της εποχής μας.
- Παρέχει **επαγγελματικό προσανατολισμό** με βάση τις έμφυτες κλίσεις και επιθυμίες, αλλά και τις κοινωνικές συνθήκες και ανάγκες, ώστε να εξασφαλίσει την οργανική ένταξη του ατόμου στις **παραγωγικές** δομές.

Παιδεία

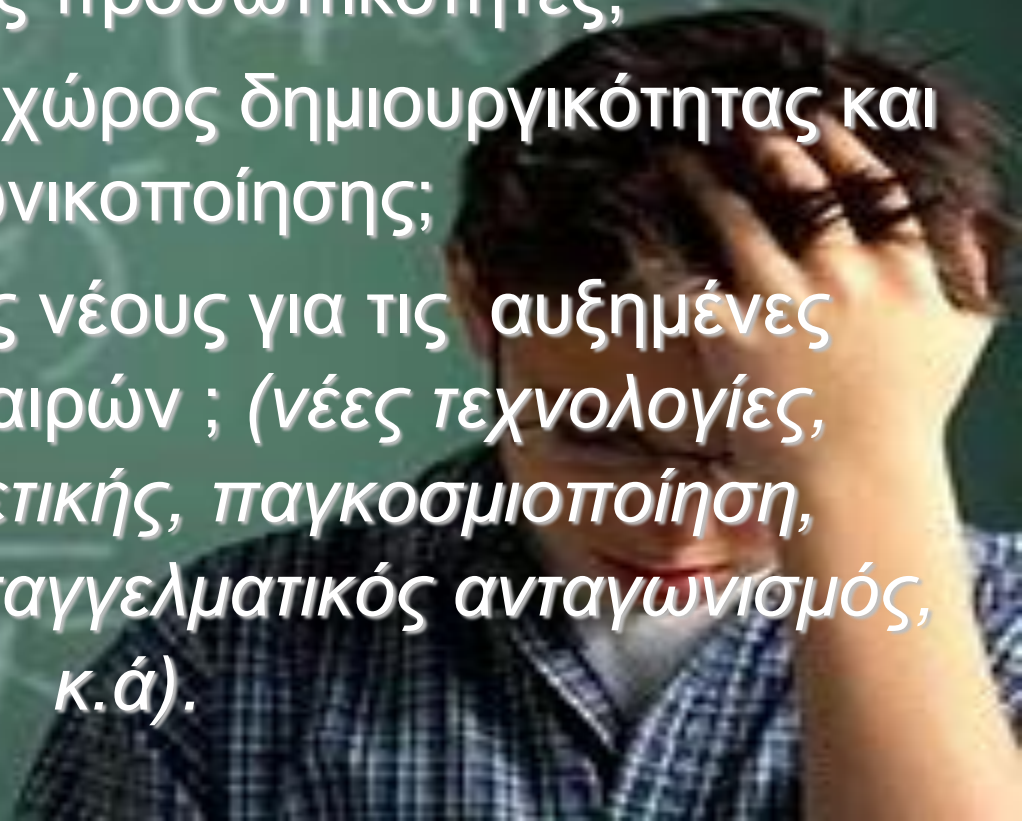
Προβλήματα της σύγχρονης εκπαίδευσης

- Παρά τις κατά καιρούς δομικές αλλαγές, μεταρρυθμίσεις και αντιμεταρρυθμίσεις που έλαβαν χώρα στα εκπαιδευτικά μας πράγματα τα τελευταία χρόνια, αποτελεί κοινό τόπο ότι ο παραπάνω ρόλος δεν επιτυγχάνεται πάντοτε. Εγγενείς αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος και χρόνια προβλήματα υπονομεύουν το ρόλο του. Οι επικρίσεις είναι πολλές και όχι πάντοτε αδικαιολόγητες.

Ερωτήματα

- Σε ποιο βαθμό το σημερινό σχολείο ανταποκρίνεται στο ρόλο της παιδείας;
- Διαμορφώνει κριτικά σκεπτόμενους ανθρώπους / ανεξάρτητες προσωπικότητες;
- Είναι το σχολείο ένα χώρος δημιουργικότητας και κοινωνικοποίησης;
- Προετοιμάζει τους νέους για τις αυξημένες απαιτήσεις των καιρών ; (νέες τεχνολογίες, επανάσταση Γενετικής, παγκοσμιοποίηση, επιστημονικός και επαγγελματικός ανταγωνισμός, κ.ά).

1. Αδυναμία της εκπαίδευσης να ανταποκριθεί στις αυξημένες απαιτήσεις της τεχνολογικής μας εποχής.

- Ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή, ελλείψεις σε τεχνολογικά μέσα και καθυστέρηση στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.
- Ελλιπής επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών, συγγράμματα κακογραμμένα.
- Προβλήματα οργάνωσης, πειραματισμοί και απουσία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.
- **Φυσική συνέπεια** : η εκπαίδευση παράγει πτυχιούχους χωρίς την απαιτούμενη σύγχρονη επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση.

Προβλήματα

- Υποβαθμισμένο σχολικό περιβάλλον από άποψη υλικοτεχνικής υποδομής.
 - Περιορίζει τη διάθεση για μάθηση
 - Δυσχεραίνει το έργο μαθητών – εκπαιδευτικών
 - Ευνοεί συμπεριφορές βίας και αντικοινωνικότητας
 - Μαζοποιεί: Τα πολυπληθή σχολικά συγκροτήματα με τις πολυμελείς τάξεις συνθλίβουν την ατομικότητα / ιδιαιτερότητα του μαθητή
- Προβλήματα οργάνωσης, πειραματισμοί και απουσία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.
 - Η παιδεία αντικείμενο μικροπολιτικής εκμετάλλευσης (κομματικού ανταγωνισμού), συνεχών αλλαγών
 - Η δημόσια παιδεία επιβαρύνεται με τις δυσλειτουργίες και τα προβλήματα της κρατικής μηχανής και διοίκησης.

Οι νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία της
εκπαίδευσης...

2. Αναντιστοιχία της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της οικονομίας και της κοινωνίας.

- Απουσία οργανωμένου επαγγελματικού προσανατολισμού, λεπτομερούς και έγκυρης ενημέρωσης για τις προοπτικές των σχολών, για κορεσμένα επαγγέλματα κ.λπ.
- Μαζικός προσανατολισμός των νέων στα ΑΕΙ με αποτέλεσμα τον πληθωρισμό των ανέργων πτυχιούχων και την υποβάθμιση των τεχνικών – χειρωνακτικών επαγγελμάτων.
- Υποβάθμιση των πτυχίων και της λειτουργίας των Πανεπιστημίων.
- **Ως αποτέλεσμα:** η εκπαίδευση οδηγεί στην όξυνση των κοινωνικών προβλημάτων και στη διαιώνιση της χαμηλής παραγωγικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ανεργία πτυχιούχων

ΕΠΙΛΥΧΟΝΤΕΣ
Κι όμως άνεργοι

ΕΠΙΛΥΧΟΝΤΕΣ
Κι όμως άνεργοι

3. Εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος

- Καλλιεργείται η χρησιμοθηρική αντιμετώπιση της γνώσης και το πνεύμα του ανταγωνισμού και της βαθμοθηρίας.
- Ενισχύεται η μηχανική αποστήθιση έτοιμων γνώσεων και παραμελείται η κρίση και η προσωπική αναζήτηση.
- Το σχολείο μετατρέπεται σε διαρκές εξεταστικό κέντρο και αδυνατεί να επιτελέσει τους πλατύτερους παιδευτικούς του στόχους.
- **Λογικό επακόλουθο:** το Λύκειο κινδυνεύει να απολέσει τον αυτοτελή ρόλο του ως βαθμίδα της γενικής Παιδείας και να μετατραπεί σε «προθάλαμο» των ΑΕΙ.

Προβλήματα

- Συντηρείται ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας (μονόλογος εκπαιδευτικού – απομνημόνευση μαθητή), που
 - Παθητικοποιεί το μαθητή
 - Είναι πληκτικός (αδιαφορία)
 - Είναι αναχρονιστικός : ενδιαφέρεται για την ποσότητα της προσλαμβάνουσας γνώσης και όχι για τον τρόπο πρόσληψής της από το μαθητή (που είναι και το ζητούμενο στην εποχή μας λόγω του καταιγισμού των γνώσεων και των πληροφοριών και της ανάγκης οι νέοι να φτάνουν στη γνώση μέσα από φιλτράρισμα των πληροφοριών και με προσωπική αναζήτηση)

Η βάσανος των Πανελληνίων.
Γνώση
ή
απόγνωση;

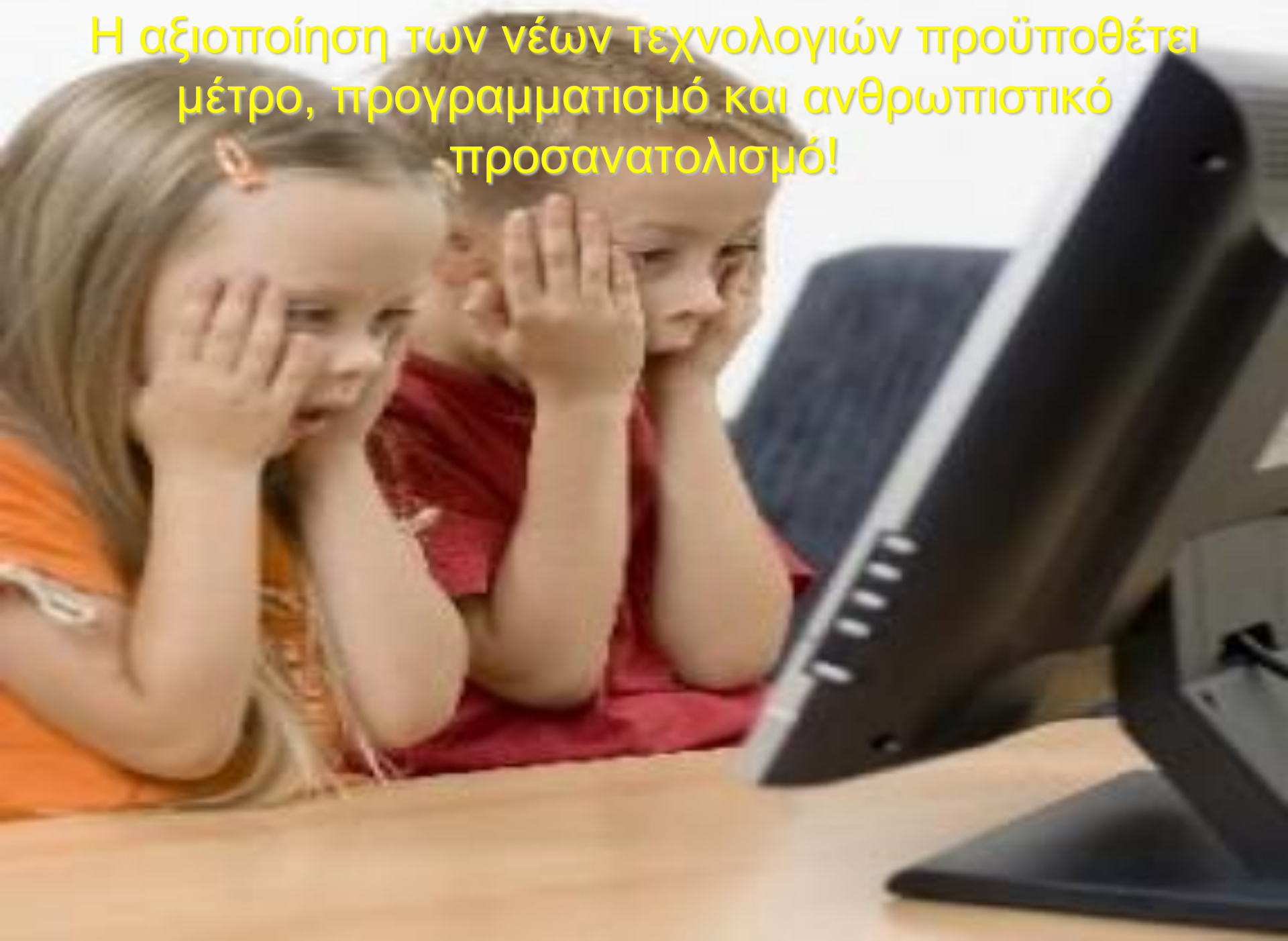
● **Προτάσεις για τον
εκσυγχρονισμό και την
αναβάθμιση του σχολείου**

1. Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών

- Εισαγωγή στο σχολείο των νέων τεχνολογιών που παρέχουν πρωτόγνωρες ευκαιρίες για μάθηση και ωθούν την εκπαίδευση σε ενδιαφέρουσες αλλαγές.
- Εξοικείωση του μαθητή με τις νέες τεχνολογίες, ώστε να είναι προετοιμασμένος για τις υψηλές απαιτήσεις της τεχνολογικής εποχής μας.
- Εκπαίδευση του νέου στην αξιολόγηση, επιλογή και κατανόηση των πληροφοριών.

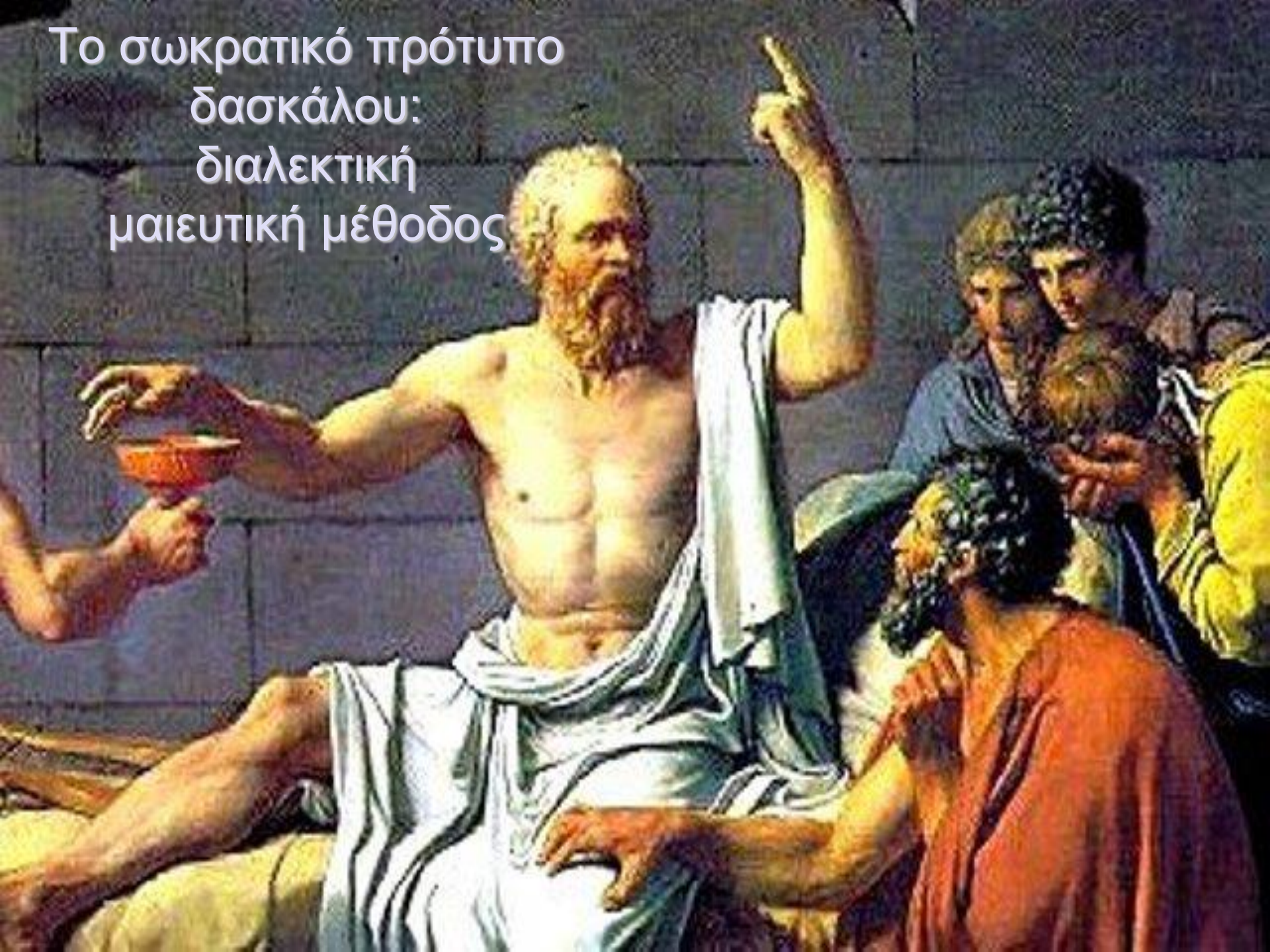
Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών προϋποθέτει μέτρο, προγραμματισμό και ανθρωπιστικό προσανατολισμό!

2. Ο νέος ρόλος του εκπαιδευτικού στο σχολείο της δημιουργικότητας

- Αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού : από απλός μεταδότης γνώσεων θα πρέπει να περάσει σε εκείνον του συντονιστή της διαδικασίας μάθησης.
- Έμφαση στη βιωματική μάθηση και όχι στην απομνημόνευση έτοιμων γνώσεων. Το σχολείο του μέλλοντος πρέπει να είναι το σχολείο της δημιουργικότητας στο οποίο ο εκπαιδευτικός οργανώνει τη διδασκαλία με τρόπους που ευνοούν τις πρωτοβουλίες και δραστηριότητες των μαθητών.

Το σωκρατικό πρότυπο
δασκάλου:
διαλεκτική
μαιευτική μέθοδος

3. Απομάκρυνση του σχολείου από τη χρησιμοθηρική αντίληψη

- Απαγκίστρωση του σχολείου από το άγχος της εξεταστέας ύλης και την ωφελιμιστική αντιμετώπιση της γνώσης, που επιβάλλουν τη στείρα απομνημόνευση. Έτσι, θα αναδειχτεί ως χώρος δημιουργικότητας και ανάπτυξης της προσωπικότητας.

Το δημιουργικό σχολείο

4. Σχολείο, πολυπολιτισμικότητα και ανθρώπινα δικαιώματα

- Εισαγωγή νέων μαθημάτων, όπως για τα ανθρώπινα δικαιώματα, και προσαρμογή των σχολικών βιβλίων στις απαιτήσεις που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και η πολυπολιτισμικότητα : προβολή της Ευρωπαϊκής ταυτότητας και απαλοιφή στερεοτύπων με στόχο την ανάπτυξη της ανεκτικότητας και του ανθρωπισμού.
- Ανάδειξη της πολιτιστικής ιδιαιτερότητας αλλά και των στοιχείων που ενώνουν τους λαούς και όχι μόνο αυτών που τους χωρίζουν.

A large, diverse group of young people, including men and women of various ethnicities and ages, are looking directly at the camera. They are dressed in casual clothing like t-shirts and blouses. The background is dark, making the people stand out.

TOLERANCE

Ίσοι και διαφορετικοί

SHARE OUR SIMILARITIES,
CELEBRATE OUR DIFFERENCES.

M. SCOTT PECK

5. Σύνδεση εκπαίδευσης και οικονομίας

- Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός για τη σύνδεση εκπαίδευσης και οικονομίας. Νέες ειδικότητες σύμφωνα με τα δεδομένα της αγοράς εργασίας και τις προοπτικές της οικονομίας.
- Ενίσχυση φορέα επαγγελματικού προσανατολισμού των νέων. Λεπτομερής πληροφόρηση των νέων και των γονιών για τα κορεσμένα επαγγέλματα, τις επαγγελματικές προοπτικές κ.λπ.
- Προετοιμασία του νέου, ώστε να είναι ανταγωνιστικός, ικανός να αντεπεξέρθει γνωστικά σε ένα ανταγωνιστικό παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Ορκωμοσία αποφοίτων

www.photoreportage.gr
νώντας στυλιανίδης

ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ

Παιδεία

